

Viinien pakkausmerkinnät

Tässä ohjeessa käsitellään rypälewiinien pakkausmerkintöjä. Muiden viinituotteiden (väkevät viinit, helmeilevät viinit, kuohuviinit, hiilihapotetut viinit, rypäleen puristemehut, käymistilassa olevat rypäleen puristemehut, tiivistetyt rypäleen puristemehut, käymistilassa olevat uudet viinit ja ylikypsistä rypäleistä valmistetut viinit) pakkausmerkintöjä koskevat vaatimukset löytyvät alla mainituista asetuksista. Ohjetta sovelletaan kaikkiin yhteisön alueella myytäviin viineihin mukaan lukien kolmansista maista tuodut viinit.

Tämä on päivitetty versio 30.12.2013 annetusta ja 14.6.2014 päivitetystä ohjeesta (dnro 340/99/2013). Ohjeeseen on lisätty Israelin siirtokuntien alueelta peräisin olevien tuotteiden alkuperämerkintää koskevat vaatimukset, jotka perustuvat Euroopan komission antamaan tulkintaohjeeseen 2015/C 375/05.

Viinien päällyksmerkintöjä koskevat seuraavat säädökset ja niiden muutokset:

- neuvoston asetus 1308/2013 maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (jäljempänä perusasetus)
- komission asetus 607/2009 (jäljempänä pakkausmerkintäasetus), joka koskee pakkausmerkintäasetuksen soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta
- komission täytäntöönpanoasetus 579/2012 liittyen allergeenien merkitsemiseen
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (1169/2011), jota sovelletaan 13.12.2013 alkaen, mutta halutessaan yritykset voivat soveltaa sitä jo nyt,
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/91 liittyen eränumeron merkitsemiseen
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/45 valmispakkausten sisällön nimellismääristä.

1. Viinien laatuluokat, termit, määritelmät

EU:ssa viinit luokitellaan eri rypäletuoteluokkiin EU asetuksen 1308/2013 liitteen VII osan II mukaisesti. Liitteessä on määritelty valmistustavat sekä laadulliset ominaisuudet, jotka eri rypäletuotteella tulee olla, jotta sitä voidaan kutsua esim. viiniksi, väkeväksi viiniksi, kuohuviiniksi, laatukuohuviiniksi, helmeileväksi viiniksi hiilihapotetuksi helmeileväksi viiniksi, rypäleen puristemehuksi jne.

Viinit jaetaan EU asetuksen 436/2009 mukaisesti neljään luokkaan (aiemmin pöytäviinit, maantieteellisellä merkinnällä varustetut pöytäviinit ja tma-laatuviinit):

- suojatun alkuperänimityksen omaavat viinit, SAN (Wines with Protected Designation of Origin, PDO)
- suojatun maantieteellisen merkinnän omaavat viinit SMM (Wines with Protected Geographical Indication, PGI)
- rypälelajikeviinit (Varietal Wines), ilman suojattua alkuperänimitystä tai maantieteellistä merkintää
- muut viinit

Rypälelajikeviinillä tarkoitetaan viinejä, jotka on tehty etiketissä mainitusta rypälelajikkeesta, kuten Chardonnay, Merlot, Zinfandel jne. Näillä viineillä ei kuitenkaan ole SAN tai SMM luokitusta.

2. Viinin pakkausmerkintöjen pakolliset merkinnät ja täsmennyksiä niihin

Pakolliset merkinnät

Viinin perusasetuksen 1308/2013 mukaisesti viinin pakollisia merkintöjä ovat:

- **Rypäletuotteen luokka** (1308/2013 liite VII osa II) mukaisesti luokiteltu: mm. viini, väkevä viini, kuohuviini, laatukuohuviini, maustettu laatukuohuviini, helmeilevä viini, hiilihapotettu helmeilevä viini, rypäleen puristemehu. Poikkeuksena ovat suojatun alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän omaavat tuotteet, joilla rypäletuotteen luokka voidaan jättää pois
- Mikäli viinillä on **suojattu alkuperänimitys (SAN) tai maantieteellinen merkintä (SMM)**, tulee pakkauksessa olla ilmaisu ”suojattu alkuperänimitys” tai ”suojattu maantieteellinen merkintä” ja suojatun alkuperänimityksen nimi tai maantieteellisen merkinnän nimi
- **Todellinen alkoholipitoisuus** tilavuusprosentteina
- **Viinin lähtöisyysmerkintä**
- **Pullottajan nimi ja osoite** sekä ilmaisu ”pullottaja” tai ”pullottanut (...)” (tarkemmin 607/2009 artikla 56) tai, jos kyseessä on kuohuviini, hiilihapotettu kuohuviini, laatukuohuviini tai maustettu laatukuohuviini, **valmistajan tai myyjän nimi ja osoite** sekä ilmaisu ”tuottaja” tai ”tuottanut (...)” ja ”myyjä” tai ”myy (...)” (määritelmät kappaleessa 4.)
- **Maahantuojaja, jos kyseessä on kolmannen maan viini** (tarkemmin kappaleessa 4.). Ennen maahantuojan nimeä ja osoitetta on merkittävä ilmaisu ”maahantuojaja” tai ”maahantuonut”
- Viinin sisältämiä **yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia osoittavat merkinnät** (tarkemmin kappaleessa 5.)
- **Sisällön määrä** ilmoitettuna litroina, senttilitroina tai millilitroina
- **Erän numero** (tarkemmin 91/2011)
- **Maininta sokeripitoisuudesta**, jos kyseessä on kuohuviini, hiilihapotettu kuohuviini, laatukuohuviini tai maustettu laatukuohuviini (tarkemmin 607/2009 liite XIV):

Ilmaisu	Käyttöedellytykset	
brut nature, naturherb (täysin kuiva, ei lisättyjä sokereita)	0-3	g/l
extra brut, extra herb (täysin kuiva)	0-6	g/l
brut, herb (erittäin kuiva)	0-12	g/l
extra sec, extra dry (erittäin kuiva)	12-17	g/l
kuiva, sec, dry	17-32	g/l
puolikuiva, demi-sec, medium dry	32-50	g/l
makea, doux, sweet	50-	g/l

Täsmennyksiä pakollisiin merkintöihin (pöytäviinit, maantieteellisellä merkinnällä varustetut pöytäviinit, tma -laatuviinit sekä muut viinituotteet)

Viinien pakkausmerkintäasetuksen mukaan pakolliset merkinnät on oltava ryhmiteltynä astian kyljessä samaan näkökenttään sekä esitettyinä selkein, helposti luettavin, pysyvin ja riittävän isoin kirjaimin ja numeroin, jotka erottuvat hyvin pohjasta ja jotka voidaan erottaa selvästi muista kirjoitusmerkinnöistä ja piirroksista.

Maahantuojaa, erän numeroa sekä yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia koskevat merkinnät on kuitenkin sallittua tehdä muut pakolliset merkinnät sisältävän kentän ulkopuolelle.

Alkoholipitoisuus

Todellinen alkoholipitoisuus merkitään tilavuuden prosenttiyksikköinä tai prosenttiyksikön puolikkaina ($\pm 0,5$ til-%). Alkoholipitoisuus saa poiketa merkitystä enintään 0,5 til-%.

Lukua seuraa tunnus "til-%" ja sitä voi edeltää ilmaisu

- "todellinen alkoholipitoisuus" tai
- "todellinen alkoholi" tai
- "alk."

Joissakin EU:n ja kolmansien maiden välisissä sopimuksissa hyväksytään, että alkoholipitoisuus merkitään 0,1 til-% tarkkuudella. Tällaisia maita ovat Australia ja Sveitsi.

Todellinen alkoholipitoisuus on merkittävä vähintään (607/2009 54 artikla)

- 5 mm korkuisin numeroin ja kirjaimin, jos nimellistilavuus on yli 100 cl,
- 3 mm korkuisin numeroin ja kirjaimin, jos nimellistilavuus on 20–100 cl; sekä
- 2 mm korkuisin numeroin ja kirjaimin, jos nimellistilavuus on korkeintaan 20 cl.

Lähtöisyysmerkintä

Viinin lähtöisyysmerkinnässä tulee mainita jokin seuraavista merkinnöistä; "(...lainen/...läinen)viini", "tuotettu (...ssa/ssä) tai "(...lainen/...läinen) tuote tai vastaava ilmaisu, johon lisätään sen jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi, jossa rypäleet on korjattu ja valmistettu viiniksi (viinien sekoitusten ja kuohuviinien osalta tarkemmin 607/2009 artiklassa 55).

Euroopan komissio julkaisi Israelin siirtokuntatuotteiden alkuperämerkintää koskevan tulkintaohjeensa 12.11.2015 (2015/C 375/05). Ohjeen mukaisesti sellaisten Länsirannalta tai Golanin kukkuloilta peräisin olevien tuotteiden, jotka ovat peräisin siirtokunnista, voitaisiin merkitä "Golanin kukkuloilta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote" tai "Länsirannalta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote". Palestiinasta peräisin olevien tuotteiden (jotka eivät ole peräisin siirtokunnista), merkintä, joka ei ole harhaanjohtava maantieteellisen alkuperän kannalta mutta vastaa kansainvälistä käytäntöä, voisi olla "Länsirannalta peräisin oleva tuote (pales-

tiinalainen tuote)", "Gazan alueelta peräisin oleva tuote" tai "Palestiinasta peräisin oleva tuote".

3. Vapaaehtoiset merkinnät

- Satovuosi
- Yhden tai useamman rypälelajikkeen nimi
- Sokeripitoisuus, kun kyse on muista kuin pakolliseksi määriteltyjen viinien tapaukset, tällöin pitoisuudet tulee jakaa seuraaviin kategori-oihin:

<u>Ilmaisu</u>	<u>Käyttöedellytykset</u>	
kuiva, sec, dry	0-4	g/l
kuiva, sec, dry	0-9	g/l
- kun kokonaishappopitoisuus grammoina viinihappoa litraa kohti ei alita jäännössokeripitoisuutta yli 2 grammalla litraa kohti		
puolikuiva, demi-sec, medium dry	4-12	g/l
puolikuiva, demi-sec, medium dry	9-18	g/l
- kun kokonaishappopitoisuus grammoina viinihappoa litraa kohti ei alita jäännössokeripitoisuutta yli 10 grammalla litraa kohti		
puolimakea, moelleux, medium sweet	18-45	g/l
makea, doux, sweet	45-	g/l

- Eräisiin tuotantomenetelmiin viittaavat ilmaisut
  - "pullossa käytetty"/"pullossa käynyt" voidaan käyttää ainoastaan kolmannen maan suojatulla alkuperänimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä varustettuja kuohuviinejä taikka laatukuohuviinejä
  - käytetty/kypsytetty/vanhennettu [puulaji] tynnyrissä tai käytetty/kypsytetty/vanhennettu tynnyrissä
  - "käynyt pullossa perinteisen menetelmän mukaisesti" "perinteinen menetelmä", "klassinen menetelmä" tai "perinteinen klassinen menetelmä" voidaan käyttää kuvaamaan ainoastaan kolmannen maan suojatulla alkuperänimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä varustettuja kuohuviinejä taikka laatukuohuviinejä
  - "crémant" voidaan käyttää kuvaamaan ainoastaan suojatulla alkuperänimityksellä tai kolmannen maan maantieteellisellä merkinnällä varustettuja valkoisia tai vaaleanpunaisia (rosee)laatukuohuviinejä
- Suojatulla alkuperänimityksellä (SAN) tai maantieteellisellä merkinnällä (SMM) varustetut viinit
  - Näitä kuvaava yhteisön tunnus
  - Perinteiset merkinnät, jotka kuvaavat tuotanto- tai vanhentamismenetelmää taikka viinin laatua, väriä, paikkaa tai kyseeseen viiniin liittyvää historiallista tapahtumaa
  - Kun kyseessä on merkinnän perustana olevaa aluetta pienemmän tai suuremman maantieteellisen yksikön nimi, joka on muu kuin suojatun alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän nimi.

4. Pullottajan, tuottajan, maahantuojan ja myyjän määritelmät

- **pullottajalla** tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä taikka näiden henkilöiden ryhmittymää, joka suorittaa pullotuksen tai suorittaa sen lukuunsa;
- **pullotuksella** tarkoitetaan kyseisen tuotteen pakkaamista enintään 60 litran astioihin myyntiä varten;
- **valmistajalla** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka suorittaa tai jonka puolesta suoritetaan rypäleiden, rypäleen puristemehun ja viinin jalostusta kuohuviineiksi, hiilihapotetuiksi kuohuviineiksi, laatukuohuviineiksi ja maustetuiksi laatukuohuviineiksi;
- **maahantuojalla** tarkoitetaan yhteisöön sijoittautunutta luonnollista tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka on vastuussa muiden kuin yhteisötavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisesta
- **myyjällä** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka ei ole tuottajan määritelmän mukainen ja joka ostaa ja laskee liikkeeseen kuohuviinejä, hiilihapotettuja kuohuviinejä, laatukuohuviinejä ja maustettuja laatukuohuviinejä;
- **osoitteella** tarkoitetaan paikallista hallintoaluetta ja jäsenvaltiota, jossa on pullottajan, tuottajan, myyjän tai maahantuojan päätoimipaikka.

5. Yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia koskevat merkinnät

Yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat, kuten rikkidioksidi ja sulfiitti, joiden pitoisuudet ovat yli 10mg/kg tai 10 mg/l SO₂:na ilmaistuna, on aina ilmoitettava etiketissä.

Viinin valmistuksessa saatetaan käyttää kirkastamiseen kananmunavalkeaisen proteiineja ja/tai maidon kaseiiniproteiinia. Niiden käytön merkintävaatimukset astuivat voimaan 30.6.2012 jälkeen etiketöidyille viineille komission täytäntöönpanoasetuksella 579/2012.

Yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat on ilmoitettava merkinnöissä ilmaisun ”sisältää” jälkeen:

”sisältää sulfiittia”, ”sisältää sulfiitteja”, tai ”sisältää rikkidioksidia”

”sisältää kananmunaa”, ”sisältää kananmunaproteiinia”, ”sisältää kananmunatuotetta”, ”sisältää lysotsyymiä (kananmunasta)” tai ”sisältää kananmuna-albumiinia”

”maitoa”, ”maitotuotteita”, ”kaseiinia (maidosta)” tai ”maitoproteiinia”

Dnro 340/99/2013
30.12.2013, päivitetty 21.11.2016

Allergeenimerkintöjen lisäksi voidaan käyttää 579/2012 artiklan 51(2) mukaisia piktogrammeja:

Poikkeuksena maito- ja munaproteiinien merkitsemiselle ovat:

- viinit, jotka on tuotettu 2011 tai aiempien vuosien sadosta. Mikäli kyseessä ei ole vuosikertaviini, toimijan tulee osoittaa minkä vuoden rypäleistä on valmistettu (kaupalliset asiakirjat ja VI1-asiakirjan määräysseleste).
- viinit, jotka on tuotettu vuoden 2012 rypäleistä ja laitettu EU:n markkinoille bulkkina ennen 1.7.2012 vaikka niitä ei olisikaan etiketoitu ennen kyseistä päivää
- viinit, joiden valmistuksessa ei ole käytetty maito- tai kananmuna-proteiineja tai jos lopputuotteesta ei kansainvälisen viinijärjestön menetelmillä (OIV) pystytä havaitsemaan kananmuna proteiineja (OIV:n raja 0,25 mg/l) tai maitoproteiineja (OIV:n raja 0,25 mg/l).

6. Päälyysmerkinnässä käytettävät kielet ja merkintöjen oikeellisuus

Viinien päälyysmerkinnät tehdään yhdellä tai useammalla yhteisön virallisella kielellä siten, että lopullisen kuluttajan on helppo ymmärtää kaikki nämä merkinnät.

Edellä esitetystä poiketen, rikkidioksidia sekä muna- ja maitotuotteita osoittavat merkinnät on kuitenkin tehtävä aina sekä suomen että ruotsin kielellä.

Päälyysmerkinnöissä ja tuotteiden mainonnassa annetut tiedot eivät saa olla virheellisiä tai aiheuttaa sekaannusta henkilöille, joille tiedot osoitetaan. Viranomaiset voivat vaatia tuotteiden pullottajia, lähettäjiä tai maahantuojaia todistamaan, että tuotetta koskevat merkinnät pitävät paikkansa.

Lisätietoja päälyysmerkinnöistä saa Valvirasta s-posti: alkoholi@valvira.fi

Jussi Holmalahti

Johtaja

Jussi Holmalahti

Eeva Saari

Ryhmäpäällikkö

Eeva Saari